

στεροι εὐγενεῖς ἐν· Οἱ φιλότιμοι ἔμποροι ἀποκτῶσι τὸ δικαίωμα τοῦτο γινόμενοι τινος εὐγενεῦς· πελάται, ἡ δὲ Κυβέρνησις τὸ παραχωρεῖ καὶ εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὀλλανδικοῦ ἔμπορείου.

Τοῦ ἔθνους, λέγει ὁ Κ. Ξ. Μαρμιέ (X. Marmier) ἀποχωρισμένον ἤδη πρὸ δύο αἰώνων τοῦ λοιποῦ κόσμου, ὑποκείμενον προδήλως εἰς ἀτελεῖς θερμοθεσίας, καὶ καταμεμερισμένον εἰς φυλάς ἀνίσους· ἀλλ' ὅμως ἐργάζεται εἰρηνικῶς, προοδεύει βαθμῆδόν, διάγει σωφρόνως· καὶ εὐμερεῖ! Τοῦτο βεβαίως δὲν προσβάλλει τῆς συνταγματικῆς πολιτείας τὰ ἀπαράμελλα πλεονεκτήματα. Ποτέ οὐτε συνελάθμεν τοιαύτην αἰρετικὴν ὑπόνοιαν· ἀπαγε! Παρατηροῦμεν δὲ μόνον ὡς ἐν παρόδῳ, ὅτι εὐρίσκονται λαοὶ τυρλωττόντες ἰσως, οἵτινες ὅμως καὶ ἄλλοτρόπως κυβερνῶμενοι εὐτυχοῦσι, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται καὶ τὴν παρ' ἡμῶν λεγομένην βαρβαρότητα. (1)

Νήπιοι! Τί τοῦς ὠφελεῖ ἡ τοιαύτη κατὰστασις, εἰδὼς δὲν ἔχωσι κοινοβουλευτικούς τύπους· καὶ δημοσιογράφους ὡς ἐπὶ μονομαχίας κατασπαρτισμένους, καὶ ὑπουργοὺς ὑπευθύνους καὶ δικαστήρια διάφορα ἀνεξάρτητα, μάλιστα δὲ τὸ τῶν ἐνόρκων, τὸ ἄκρον ἄκρον τοῦτο τῆς νομοθετικῆς μεγαλοφυΐας τῶν νεωτέρων! Ἀρκεῖ τῷ ὄντι ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν Βουλὴν ὡς παλλαδίον τῆς ἐλευθερίας τὸ σύνταγμα καὶ ὅς ἐξαπνεύσῃ ἡμέραν παρ' ἡμέραν περισσότερον ἢ θρησκεία· ὅς ὀλιγοστεύῃ ἢ περισυτία τοῦ πολίτου· ὅς προπιλλικίζωνται οἱ ἄξιοι ἀπὸ τοῦς ἄρχοντας· ὅς ὑποσκελίζωνται οἱ φιλόδονοι ἀπὸ τοῦς κηρῆνας, ὅς ἐπηρεάζωνται οἱ ἄθωοι ἀπὸ τοῦς πονηροῦς καὶ ἀγύρτας· ὅς φιλονεικῶσι περὶ ὄνου σκιᾶς οἱ πολιτικοί, διὰ ν' ἀπατχολήτῃ τὴν προτοχὴν ἀπὸ τὰ πράγματα· ὅς θριαμβεύωσι παντοῦ οἱ σοφισταὶ καὶ δημοκῶποι, ὅς φέρονται τέλος ὑπὸ τῆς δυστυχίας ὡς ἀγγελαὶ κτηνῶν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἀπώτατα κλίματα διὰ νὰ ζητήσῃ νέας νομάς, καὶ νὰ περικλεισθῶσιν εἰς μικροτέρους μάνδρας! Εὐτυχεῖς οὖν ἀποθνήσκουσι καὶ ὁδὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος! Μακάριοι δὲ καὶ ἂν ἐπιζήσωσι ταλαιπωρούμενοι· διότι θέλουσι τιμᾶσθαι ὡς ἥρωες πατριωτισμοῦ καὶ ἀθληταὶ τῆς ἐλευθερίας ἀκαταγώνιστοι!

I. N. Λεβαδεύς.

ΤΩ: ΚΥΡΙΩ: ΣΤ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ.

Κύριε Καθηγητά!

» Ἐπικρίσεις ἀξίαν ἐκρίνατε τὴν Κωνσταντινουπόλιν μου, καὶ ἐπράξατε τοῦτο πολὺ τοῦ δέοντος ἰσως ἐπιεικέστερον. Ἀμφοτέρων ἄρα τούτων χάριν ὑμῖν ὁμολογῶ. Ἐπειδὴ ὅμως μέρη τινὰ τῆς ἐπικρίσε-

ως Σας νομίζω χρήσιμον νὰ σαφηνισθῶσιν, οὐχὶ μόνον ὑπὲρ τοῦ Κοινοῦ, τὸ ὁποῖον, ἀπαθὲς συνήθως ὡς πρὸς τὰς αἰτίας τῶν γινόμενων καὶ λεγομένων, καρποῦται μόνον τ' ἀποτελέσματα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ αὐτοῦ, ἔς τις δὲν ὀκνῶ, εἰ καὶ γέρον, νὰ διαχθῶ, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐκφράσω πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκρινείας διαταγμῆς μου τινὰς, τῶν ὁποίων ἡ λύσις θέλει μὲ δεινότητι ἐφεξῆς, εἰς ἐγκαρτερήτω μὲ χρὴ τέλους πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου.

Ἀπῆρσεν ὑμῖν ἡ μέθοδος τοῦ βιβλίου καὶ τοῦτο δὲν εἶναι παράδοξον.

» οὐδὲ γὰρ αὐτός

» Ζεὺς, ὅς πᾶσι θεοῖσι καὶ ἀθανάτοιςιν ἀνάστει,

» Πᾶσιν ἀδίδν. δύναται. »

Ἄλλ' ἀφ' οὗ δὲν εὐηρεστήθητε ν' ἀντιτάξῃτε τίνα νομίζετε ὑμεῖς καταλληλοτέραν, δὲν ὑπεδείξατε καὶ οὐτε κατὰ τί σφάλλεται ἡ ἐμὴ. Τοῦτο ὅμως ἦτο, νομίζω, ἀναγκαῖον, δι' ἄλλον ἰσως, ὅς τις ἐπιχειρήσει τι ἀξιολογώτερον.

Ἀνεπαρκεῖς ἐνομίσατε ἔπειτα τὰς περὶ τῶν ἀρχαίων μνημείων πληροφορίας, καὶ ἀτελεῖς τὰς ἐπιγραφάς, καθὼς καὶ τὰς περὶ τοῦ παλαιοῦ Βυζαντίου ἱστορικές εἰδήσεις, καὶ τούτου τὴν αἰτίαν ἀποδίδετε εἰς τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου καὶ τὸ κατεστραυμένον τῆς τῶν τύπων ἐπισκέψεως, προσεπιφέροντες ὡς ἀποδείξιν ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐξέδοτο σχεδὸν συγχρόνως καὶ λεξικὸν ὀγκῶδες. Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἡζυνάμην νὰ ἐπεκτείνω τὸ πόνημά μου εἰς τετραπλάσιον ὄγκον, εἰς ἐπιδοτιμῶν μὴ τίποτε νὰ μὴ παραλίπω τῶν περὶ τούτου γραφέντων, τῶν ὁποίων καὶ τὸ ἐλάχιστον δύναται νὰ πληρώσῃ ἰδιαιτέρον τόμον. Ἀλλὰ σκοπὸν προθέμενος, καθὼς καὶ ἐν τῇ ἀγγελίᾳ μου προείπον νὰ ἐνώσω το τετραπλὸν μετὰ τοῦ διδακτικοῦ, ἐνόμισα ὅτι, περιττέλλον ἐπ' ἐλάχιστον τὰς ἀρχαιολογικάς ἐρεῦνας καὶ ἀντιβήρσεις, αἵτινες, γνωρίζετε πάντως ἐξ ἰδίας πείρας ποῦ παρὰφέρουσι πολλὰκις τὸν εἰς τοῦς σκοτεινοῦς αὐτῶν λαβυρίνθους ἡλάσκοντα, ὀλιγωτέρων ἤθελον προσενῆσι εἰς τὰ ἐννέα δέκατα τοῦλάχιστον τῶν ἀναγνωστῶν τῇ χάσμῃ. Εἰς τοῦτο ὅμως οὐδωποσοῦν παταίει τὸ ὀγκῶδες μου Λεξικόν· διότι τοῦτο ἐτυπώοντο ἤδη καθ' ὃν καιρὸν συνετάττετο ἡ Κωνσταντινουπόλις. Ἀλλὰ πῶς ἐπῆρκον (ἔχετε δικαίον ἰσως νὰ ἐρωτήσετε) εἰς δύο τηλικαύτης ἐκτάσεως ἔργων διαρῶσεις; Αἱ! τοῦτο εἶνε τὸ ἀπόρρητόν μου. Ἀρκεῖ δὲ μόνον νὰ γνωρίζετε, εἰς ἔχῃτε περιέργειαν, ὅτι ἐνδεκα, καὶ πολλάκις δεκαπέντε ὥραι τοῦ ἡμερονυκτίου φέρουσι τετρακισχιλίας καὶ ἐπέκεινα ὥρας κατ' ἔτος· καὶ ἡξέυρετε, ὑμεῖς μάλιστα, ὅτι τετρακισχιλίαν ὥρῶν ἐργασία κατ' ἔτος δύναται τι νὰ κατορθώσῃ.

Ἐλλειψὶν ἀποκαλεῖτε καὶ τὴν μὴ πανταχοῦ παράθεσιν ὁλοκληρῶν τῶν χωρίων καὶ τὴν πολλαχοῦ παρασιώπησιν τῶν ὀνομάτων τῶν συγγραφέων. Καὶ τοῦτο μὲν, εἰ καὶ ἀδιάφορον, εἶχε πάντοτε τὸν σκοπὸν ὁ συγγραφεὺς ν' ἀναπληρώσῃ κατὰ μέρος ἐπὶ τέλους τοῦ ὅλου ἔργου· πιστεύει ὅμως ὅτι οὐδέποτε ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς οὐδένα νὰ ἀμφιβάλλῃ πῶς εἶχεν, ἔστω καὶ τὸ ἐλάχιστον, συμφέρον νὰ παραλίπῃ τὰς παρα-

(1) Βαρβάρους ὀνομάζουσι καὶ τοὺς Εὐρωπαίους οἱ Ἰάπωνες καὶ Κινεζοί.